

SOEM, CONSTANTIN

**Kort berättelse, om några särdeles curer som
i förledit åhr äro skedde wid Medewi hälso-
brunn, vpsatt och efter kongl. coll. medici
föregången censur til trycket befordradt, af
Const. Soem ... Stockho**

Stockholm
1727

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

Kort Berättelse /

Om

Några särdeles

C U R E R

Som

I förledit åhr äro skedde
 Vid

MEDEWI

Hälso-Brunn /

Upsatt

Och efter Kongl. Coll. Medici

Föregången CENSUR

Til

Trycket befordradt /

Af

CONST. SOEM,

Med. Doct. & R. C. Med. Membr.

—————

STOCKHOLM,

Tryckt och utplagd af JOH. L. HORRN,
 Kongl. Antiquit. Archiv.

Boktr. 1727. D G NESCHER

712/121.

Med.

Brunn

(one)

1700-1829

Sedan jag uti fyra år har
haft then lyckan wid
then widt bekandte Häl-
so = Brunnen Medewij
at upwachta, the ther wistande hö-
ge och förnåma Brunnis = Giåster-
na, wet jag wål intet år hafwa
förbi gådt, uti hwilket jag intet
förmärckt särdeles och förwäntan
wida öfwerträffande curer; at
antefna them hafwer syntts så myc-
ket mera onödigt, som man dels
af Salig Herr Landshöfdinge
Hiernes lärda skrifter om Mede-
vviij watnets egenskaper och vnder-

bara prof, så wäl som af Salig
Doct. Tranei observationer,
dels af dagliga förfarenheten är
noggsamt förwiffad om then wärc-
kan som then nåderika GUDen
meddelt thetta härliga watnet,
vti the swåraste ja nästan oboteliga
siukdomars häfwande. Dock som
jag i förledit åhr af några förnåma
gynnare blef ofta påmint, thet
borde sådana curer som tå så
wäl som the förra åhren äro gjorde
wid bemelte Medewij Hälso-källa,
ei råka i glömsko, utan förtiente
en nogare upmercksamhet; har jag
acktadt min skyldighet wara med
thesa ringa och så anmärckningar
at

at komma i dagsluset; på thet bå-
 de GUDS Råd som låter läkedom-
 mar emot hwarjehanda frempa fly-
 ta utur watnet, måtte blifwa al-
 lom kunnig, och hwar och en med
 siukdom beswårad Menniska må
 få anledning til sin hälsas återwin-
 nande.

Min tancka är intet allenast
 hådanefter hwarit åhr at continue-
 ra med observationers utgifwan-
 de, utan wil jag ock med dela de
 curer som i the förflutne åhren thet
 åro skedde; på thet jag sedan så
 jag et tillräckeligt antal i hopsam-
 ladt, måtte föra them i en wis
 ordning, på thet hwarjom och

enom må wara bekant til hwilka
 sjukdomars häfwande Medewij är
 tienlig. Therwid man då kommer at
 anmärcka och skiärskåda / uppå
 hwad sätt / och för hwad orsak then
 ena sjukdomen snarare och lättare /
 heller sednare och beswärligare hafs-
 wers än then andra / så wäl i an-
 seende til Patientens constitution
 och lefwernes art / som sjukdomarnas
 kynne och egenskaper. Mitt stör-
 sta nöje skal wara at thessa mina en-
 faldiga Anmärckningar kunna win-
 na tycke hos några enda ; ty jag
 finner intet fågnesammare / än
 efter råd och ämne at kunna
 tiena sin nästa.

Hudiosus Hallberg om
sina 28. åhr wid påß / be-
tagen af en starck Mielt-
siuka / hwilken han dels i
genom sitt myckna stilla sit-
tiande/dels genom den grof-
wa spisen han under sitt

Studerande niutit / har bekommit / war en ibland
de aldrasförsta siuka som förledit åhr wid Me-
dewij anlende.

Hans förwirrande upsyn / orolige åtbyr-
dor / och ångslige wåsende / syntes giöra des cur
aldeles omöjelig / så mycket mera som han i för-
stone på intet sätt kunde tilhållas at taga den
wid en hålsobrun tienliga diæten i acct; Men
efter et alswarsamt tiltahl at quittera sin förra
diæt, och nu lefwa efter Bruns. Reglorna /
började han med större warsamhet at skjuta sig
sielf / hwaraf han wande den önskelige åndrin-
gen / at des bisterhet förwandlades i nöjsam-
het / och des engslighet uti et stemtacktigt dock
årbart och förtroligt omgenge; så at hwar och
en som då wid Brunnen wistades fant et sär-
deles nöje uti des merckeliga förbättring.

Et förseende söntes vphåfwa all den nytta han haft af Bruns driickande / ty så han tyckte sig wara aldeles restituerad, reste han til en sin wån som wistades $\frac{3}{4}$ mihl ifrån Brunnen / ther han och efter förmögenhet så blef plågad eller snarare plågadt / at han wid sin återkomst om natten / fick åter igen alla sina förra wirringar och affecter; dock stillade en åderlåttnig / jemte någre styrckiande Medicamenter innom try dygn thes starcka orolighet / continuerandes han med driickandet ännu vti otta dagars tid / hwar efter han vti et mycket bättre tillstånd / än så han tit kom / reste sina färde. Doch intet aldeles så helbregd som han war innan han gjorde sin promenade.

Ther utaf har han til sin egen skada lärdt / at et ordentligt lefwerne och en noga diæt, äro ibland the förnämsta requisita som man wid Hälso-Brunnen bör i ackt taga.

Pr. C. ifrån P. Kom åhr 1725. först til Medewij, behåftadt med en starck andetåppa / macktlöshet / förlorad matlust / swindlar och minnets förlust. Wid thes första ankomst syntes han wilja åtra sig och resa til baka / förebårandes det hans swaga constitution intet skulle kunna vthårda med watnet; Dock började han likwål i Herrans Namn vppå förnuftiga föreställningar sin årnade Bruns-Cur, och fant ther wid en sådan önskelig båttnad / at han bekände thet han så wål til sinnens som kropsens förmöner hade blifwit lika som på nytt född. Nytte
tande

tande förledit åhr åter igen Medewij Hålsowatn / med samma förmoner som förra åhret / och reste derefter fulkomlig frist och förnögd hemåth.

Kyrckioherden ifrån A. Herr T. war swår-
lig ansatt af en Gul-sot / som war samman-
gad med en begynnande wattu-sot / som thes
pufiga och gul-bleka hy / hårda maga / och swul-
nade ben nogsamnt utwiste; hwarjemte han plå-
gades med andetåppa / sömnlöshet och matle-
da. Jag rådde honom sedan han hade giordt
början til sin cur med ett lindrigt laxativ, at
dricka de första åtta dagarna hemma uti sin
kammare / liumma watnet uti en wål täpt bou-
teill, och intet öfwerila sig med förhastigt och
förstarckt drickande / hwilket jemte thet rå-
det jag honom gaf at stryka sig med warma
servieter, bekom honom så wål / at innom fy-
ra dygn hans wanliga sömn sig instälte / ande-
tappan småningom förminskades / och han be-
kom både liusligare färg och sit wanliga roliga
sinne; Han förlitade wål i förstone något för-
mycket på de redan förmerckte goda progresser,
så at han förbittida wågade sig utföra til Brun;
Men som wädret war tå i anseende til thes swa-
ga krafter något förstrengt / blef han så starkt
med wäder-coliquen ansatt / at curen syntes
therigenom blifwa fruchtlös / men sedan han
brukat några theremot tientliga Medicamenter
(hwilka jag doch Gudi låf sällan wid detta för-
träffeliga hålsowatn behöfwer bruka /) tog han
ögonstenligt och så märckeligen til / at han in-

nom fjorton dagars tid kunde röra sig / och gå hwarth han wille; Ther han dock wid sin ankomst war så utmattad och swag / at han intet utan hielp kunde gå utur wagnen in uti sin kammare. Enär femb weckor wore förbi / w så länge nytjade han watnet / war han så fullkomlig restituerad, at han tilstod sig wara så frisk och helbregd som han någonsin warit; NESTE ock med största nöje och innerlig tacksägelse til then Nådesfulle Guden för then honom ertedde wälsignelsen til sin anförtrodde Fära-hjord.

En Mölnare hustru ifrån Wingåker / Lärcka benämnd / en qwinna wid påh om sina Sextio åhr / war heftigt ansatt med modersjukan / en ständig hufvudvärck / med swimming och olidelig törst som nogsammt en hemlig förborgad Febergaf tilkenna; jemte swulna ben lähr och maga; war thesytan mycket förstoppad / och thes urin som hon intet utan största beswär släpte / war swart som bleck / och mäckt illa luktande / så man nästan intet kunde wara i kammaren hos henne; NESTE åhr 1725. til Medewij Hälso-Brunn / med Guds nådiga hielp ther at återwinna sin förlorade hälsa / war wid thes ankomst så swag at hon blef buren utur wagnen in i sin kammare / ther hon en lång tid i mangel af krafter måtte dricka watnet uppå sängen; omsider blef hon wid slutet af sin Brunns-Cur alt bättre och bättre / så at hon började gå ut / och kunde hinna til kyrckan. Efter thes hemkomst har hon hela wintren och wahren alt mehr och mehr förköfradt sig til krafter och hälsa; så at hon förledit

åhr

åhr red til Medewij warandes tå hon dit kom af then styrcka at hon kunde intet allenast bitvis sta Sudstiensten / utan ock bittida om morgonen förfoga sig til källan / hwarest hon vidare åtnöt then stora förmon i anseende til sina swåra krepkor at hon helbregd och förnögd efter slutet Brunns therifrån hemreste.

Majoren Wålborne Herr N. hade en styfhet och lamhet i wenstra lähret / knået och ben / så at han omögligen kunde gå utan lepp / och thet åntå mycket beswårligt / förnemligen vtför trappor; Thes förvtan plågades han med störbiugg / men år igenom Brunns drickandet och badandet fullkomligen restituerad blifwen.

Jungfru W. ifrån Stockholm war håstigt plågad med Fluore Albo och hjertångsla / och hade ther jemte mycket flusiga ögon / som wore swulnade och röda som kiöttstycken / hwar igenom synen mycket hindrades förnemligen wid klart wäder / blef igenom Brunns drickandet af alla sina krepkor fullkomligen befriad.

Herr P. W. af några och 30. åhr / mycket Melancolist; hade håstiga sinnens rörelser / med sömnlöshet / som på slutet determinerade sig til et raseri; men år efter 3. åhrs drickande ifrån sin sjukdom blifwen aldeles befriader / så at han in til thenna dag niuter en fullkomlig hälsa.

Fru O. ifrån T. kom 1724. första gången til Medewij så eländig och til alla leder krumpen / at hon intet förmätte gå ett steg / warande thet ena lähret ett quarter stäcke ån thet andra;
fant

fant tå efter Brunns nyttiande ingen särdeles
 hielp eller lisa vti sin wedermöda / så at hon wid
 sin afresa med tårar beklagade at hennes Brunns
 resa warit fructlös. Men hon hade intet 3. ell'
 4. weckor warit hemma / förr än hon fant at
 hennes miströstan warit ogrundat / tå hon in-
 nan hon tänckte ther vppå / började gå / kun-
 nandes hielpa sig med en lepp. 1725. förfoga-
 de hon sig åter til Brunnen / med en så mycket
 större frögd och förtröstan på Guds gohet /
 som hon redan förmerckt hade huru stor förmon
 hon åhret förvt igenom badande och drickande
 bekommit. Curen slog thet åhret ei mindre an
 än thet förra thes lähr som war vppdragit kom
 åter i sitt rätta stic igen / och kunde hon alt
 mer och mer stödia sig på thet samma. 3 för-
 ledit åhr tå hon drack tredie resan har hon wa-
 rit så lycklig / at hon kunde gå och röra sig som
 hon wille efter eget behag / så at hon fullkomlig
 helbregd reste hemåt / sedan hon sin Proctia
 qwarlemnadt hade.

Wid thenna Anmerckningen kan man skön-
 ja Medewij Hälso-watnets vnderliga fördolda
 art och egenstaper / i ty / thet ofta och förnem-
 liaen vti långvariga sjukdomar / intet wisar sin
 affect förr än en tid efter slutet Brunns-Cur,
 ja ibland 4. å 5. månader. Thetta bestyrckas
 afwenwål af then fierde observation om Mål-
 nare hustrun / och lærer i the följande Anmerck-
 ningar än widare besannas. En förnäm Fru
 som ännu hwart åhr wid Medewij wistas / har
 mig berättadt huru som någon tid förr än jag
 har

har haft then äbran at vpwackta the ther be-
 findliga förnåma Brunns-Giåster / åfwenwål
 af en borttagenhet / med stor werck vti hela ne-
 dra Delen af kroppen således plågades / at hon
 nödgades låta wända sig i lakan / åfwenwål
 betient sig af Medewij Hålso-watnet / men thes
 werckan intet förr ån några weckor ther efter
 förspordt / tå hon på en gång intet allenast wardt
 sin werck qwitt / utan bekom ock så rörelse och
 krafter i alla sina leder. Thetta Fruentimmer
 är nu så fulkomligen helbregd / som hon någon
 sin tilförene varit hafwer.

Jungfru M. war med förenemde Fru O.
 förledet åhr i följe åfwenwål contract, så at the
 måtte båra henne vhr fång på stohl och hwar
 hon skulle wara; hade therjemte ett mycket fult
 och illa lucktande såhr af en Riksdalers storlek
 på högge foten / hwarthil hon wål i en rund tid
 betient sig af en erfaren Gåltstier men alt för-
 giåfwes; hade ingen nattro / ei heller någon
 matlust / war thes utan så kraftlös at hennes
 anförwanter årnade sticka swepning med henne
 til Brunnen ther icke Fru O. sådant hindrat
 hade; med förtröstan at alt skulle genom Guds
 tilhielp wid Brunnen båttras; Thenna goda
 förhoppningen blef ock så fullbordat / i thet vn-
 der watndrickandet matlusten och nattron sig
 åter instälte / stancken i foten förswan aldeles /
 och krafterna toge merckeligen til innom the för-
 sta otta dagars tid som hon drack watnet / in-
 nan thes afresa war såhret så godt som låft /
 och

och kunde hon redan småningom röra sig ifrån thet ena ställe til thet andra.

En mycket berömlig Präst = Man M. S. war starckt ansatt med andetåppa / som vnder stundom syntes aldeles förqwässa honom / med en puffig gulblek hy / instälte sig ock en stor ångest så wådren ansatte honom / hade ingen matlust / och en nästan ouphörlig diarrhoea, urinerade thet emot mycket litet / och med beswär hwilket alt en stor slaphet wri thes inelsswor wri wiste; blef igenom Brunnsdrickande så mycket för betrader att des andetåppa med ångslan småningom förswunno; Appetiten förökades; Naturen lämpade sig at förwätta sina functioner; och niuter han nu mycket starckare hälsa än han tilförene haft.

Herr S. ifrån S. war åfwenwål mycket plågad af Skjörbiugg / förlorad matlust / med en stor werck bak i ryggen så han nästan intet kunde wända sig; blef igenom Brunnsdrickande fulkomligen restituerad.

En förnäm Herre G. F. har emot en swår Colique i några åhr brukat åtskilligt / men blifwit altid wårre; har vnder Guds wålsignelse igenom Medewij Hålsowatn blifwit theri från befriad.

En hög förnäm Fru war swåriligen ansatt med mielte-sjukan / hwilken så then som håttigast henne ankom / nödgade henne at söka ensliga rumm / war therjemte af mycken delicat complexion, och beswåradt med ett tungt bröst; tom 1725, först wid Brunnen så hon med största

sta förmon nyttjade watnet. Under sielfwa curen hostade hon en med blod beblandad materia, hwilket skulle affkremt en annan af thes widare fortsättiande; högbemålte Fru ther emot som fant at thes bröst mycket therigenom lättades / continuerade så mycket håldre dock wid elackt wäder uti sin kammare / som ifrån sin hufwudsjukan fant hon sig therjemte aldeles befriad; reste förnögd hem åth / och i förledit åhr nyttjade watnet med samma förmon tackandes innerligen Gud för thes återwundne hälsa.

Wälborna Jungfru R. hade af en hastig försträckelse bekommit slag i sin högra arm / war ther hos mycket beswäradt med wädercoliquen blef igenom Brunnsdrickande och badande aldeles helbregd.

Madame W. ifrån Norköping hade en stor wert på wänstra sidan af halsen / hwilken dels för thes obehärliga Situation, (ty then låg öppå hals slagådran /) dels för thes widgd och diuphet ingen Chirurgus som hon ther om rådfrågadt / har sig vnderstått at bortskära. Reste för sina angelägenheter skull til Medewij och drack i förstone några glas om morgonen / ei årnandes at bruka någon formel cur; här af märckte hon likwål at thenna swulst började at minskas / hwarföre hon med alswara nyttjade curen, war ock så lycklig / at hon utan thet hon nästan kunde märcka thet samma / blef thenna bördan aldeles qwitt. Thes utan war hon hastigt ansatt med modern coliquen, af hwilken hon ock förledit åhr blef aldeles befriad.

Ma-

Magister R. om sina 30. år wid pass /
 var af mycket stilla sittande starckt bekajad med
 Skjörbiugg och contracturer vti thes leder /
 hade therjemte tämliga anstötter af mielte-sjukan
 är nu efter 3. års drickande til sinnet förnögd
 och til kroppen aldeles helbregd.

En förnäm Fru war hastigt ansatt af then
 så kallade Rosen / hwilken som oftast henne med
 en starck Feber och therpå följande matthet å-
 kom / war utan thes mycket trött och tung af
 sig / altid plågad af flusser / hwilket alt nog samt
 tillänna gifwer huru som hela thes kropp med
 en seg stlemug fuctighet war upfylld ; är ge-
 nom Brunns nyttjande så wida restituerad ;
 at thenna hennes passion sedermera hwarcken
 så länge eller så ofta eller häftigt henne beswär-
 radt hafwer. Under drickandet hafwer Brun-
 nen altid haft then onskeliga wercken hos henne /
 at watnet aldrig stadnat til middagen i kroppen /
 utan til så stor quantitet som hon druckit afgått /
 och therjemte annan öfwerflödigg wättska med sig
 i myckenhet affordt ; hwar igenom hon besinner
 sig alt lättare och friskare / när hon längre dric-
 ker och niuter högre sak af watnet ; då bekom-
 mer hon ock lifligare färg / och rörigare krafter
 och är under then tiden inga obstructioner vn-
 derkastad.

Herr Magister L. hade en gammal inretad
 Skjörbiugg / hwilken jemte andra egentliga
 kännemercken utwiste sig vti ett tungt bröst och
 beswärlig andedräckt / hwaras han gjorde sig
 then sancka thet han med lungesot måtte wara
 be

bek
 hos
 te
 råd
 Dig
 ton
 lefu
 flit
 wa
 wis
 net
 gen
 föm
 lig
 res
 för

tigt
 wer
 hwi
 stel
 wän
 dra
 lig
 non
 rätt
 han
 kom
 fina
 tit f

Mel

behåftad / hålst som en förlorad matlust / torr
 hosta och hela kropsens förtorckande sig therjem-
 te infunnit hade. Men som han efter mitt in-
 rådande / sedan jag af alla inhämtade omstån-
 digheter honom hade försäkradt alla thesa symp-
 tomata wära en påfölgd af et stilla sittande
 lefwerne / och således härfluta af en Skiorbiugg/
 fliteligen och med acktsamhet nyttjade Brunns-
 watnet / så förswan thes hosta / then i kroppen
 wistande sega slemmen vpspaddes igenom wat-
 net / och affördes utan någon möda / förnem-
 ligen genom spåttande / hwaraf bröstet lättades /
 sömn och matlust infunno sig / ansichtet blef lif-
 ligare / och krafterna förökades märckeligen /
 resandes han efter sluten Brunns-Cur frist och
 förnögd hemåth.

Brucks-Patron Herr A. ifrån W. war haf-
 tigt ansatt med mieltesiukan / hade en jemn
 werck och ledsamt morlande uti wänstra sidan /
 hwilken då then ther någorlunda stadnade in-
 stelte sig på högra sidan i hufwudet / med en
 wäpelswis omskiftelse af thet ena ställe i thet an-
 dra ; hiertklapning blef intet heller ute / förnem-
 lig wid hastig alteration och streck / hwarjge-
 nom han och thenna sin beswärliga passion be-
 rättade sig hafwa bekommit. Han blef sedan
 han något mer än 4. weckor hade druckit full-
 komlig helbregd / och reste så förnögd och glad
 sina färde / som han ångslig och beswäradt war
 tit kommen.

Herr B. H. war åfwenledes med en starck
 Melancholic ansatt / med tyngd och matthet i
 B hela

hela kroppen; samt en dunctande werck i bröstet; blef ock så af Brunns-drickande fullkomlig restituerad.

Herr Secretairen C. war samma tid wid Medewij at samma beswärliga passion mycket brydd / reste ock efter förrättad Brunns-Cur förnögd och helbregd ther ifrån.

Herr B. B. lika som the twenne förra med en starck Melancholie behäftad / af ett mycket ensligt sinne / fant sitt bästa nöje tå han utom folks samqwem wistades i aflegna orter; hade therjemte en stor slapphet uti magan och inelsmorna / som betog all thes matlust; talte måkta litet / och mycket sacht / emedan han war i then tancka at igenom starckt utrostande thes sjukdom skulle förökas; flagade sig ock wid slika tilfällen öfwer en werck och tyngd i bröstet; blef innan han 14. dagar druckit hade / så mycket förbättrader / at han infant sig uti the andra Brunns-Giästernas samqwem / war med uppå dans-plåsen och hwar eljest någon nöjsam för Brunns-Gäster nyttig exercie företogs / sinnet blef lättat / matlusten war så stark som tilföre / och reste han efter sluten Cur förnögd ther ifrån.

En förnähm Herre har i många åhr warit plågad med en flygande werck i hela kroppen / som på slutet determinerade sig til Chirager och Podager, hwartil esomoftast en extraordinaire colique tilstörte / jemte en halsbränna hwaraf han hade största beswärlighet. Af thes sa bågge sednare krämpor är han genom 1725.
Brunns

Brunnsdrickande aldeles befriad / men afthes
 Sicht och Podager i förledit åhr så mycket lin-
 drader / at han vnder påstående Brunns Cur,
 utan någon särdeles incommodite kunde gå i
 et skede öfwer en fierde dehlis mihl / ther han til
 förene knast kunde gå 4. eller 500. steg utan ser-
 deles wedermöda. Och ånssiönt han ifrån sin
 stufdom ei är aldeles befriad ty sådane inrotade
 krämpor håfwes intet lätteligen på en gång ut-
 ur grunden; är then dock hwarfen af then war-
 actighet eller swårighet som tilförene. Åfwen
 wål har han wid en döshet then han för några
 åhr sedan wid en wis action olyckligen bekom-
 mit / funnit så mercklig förbättring / at han kun-
 de höra och förstå när Prästen läste Brunns-
 Bönen / hwilket han bedyrade sig aldrig tilföre-
 ne hånd hafwa.

En förnäm man af några och femtio åhr /
 en tid bortåt plågad med sicht / hade och en
 werck bak på wenstra tiosckbenet och högra fot-
 knylen; badade sig på benet med kalla watnet /
 hwaraf wercken aldeles förswan / men then på
 högra foten fördress med warma badet. Har
 ock efter drickande funnit then särdeles nytta at
 ther han tilförne i största werck måtte plågas i
 6. å 7. weckor / nu i åhr så thet honom efter
 wanligheten påkom / intet warat i 14. dagar /
 och thet åntå mäcfta lindrigt beswårade honom.

Herr Leutenant S. ifrån W. war mycket
 beswårad med en bortskemd maga / hwar til-
 kommo många och håstiga kräkningar / matlus-
 sten war aldeles förswunnen; sict vnderstun-

dom en stickande hufvudwerck med fluss i öronen / reste efter tre weckors drickande förnögd hemåth.

Gratialisten wid Wadstena frigsmanshus / Jörgen Friederick Knoop, war swåriligen ansatt at fallande sot / hwilken honom ofta ankom / war therjemte af mycket vnderligt och förwirradt sinne / heftig i alla sina rörelser / och lättligen bewekt til wrede / hwilket torde wara then förnämsta orsak så wål til åfswannemde sjukdom / såsom ock til et slag han drogs med på högra sidan. Blef näst Guds tilhielp under drickande så mycket förbättrader at åfswannemde siuka under then tiden ei mehr än en gång honom ankommit / och thet lindrigt som en starck dånning; har thesytan bekommit temlig styrckia uti thes borttagne sida / och är nu mycket roligare til sina sinnens rörelser än han tilförene warit.

Hustru Anna Bengts-Dotter ifrå Hoff, hade slag i högra sidan och war aldeles ihopkrumpen / blef af almogen buren på en båhr til Brunn / år efter try åhrs drickande aldeles trist / och reste förledit år utan at stödia sig på kepp eller kryckia glad therifrån.

Såken Måns i Kristbergs sochn om sina 6. åhr en mycket eländig krympling / war aldeles contract til händer och fötter / och therjemte plågadt med åtskilliga fistuleusa såhr och skador / af hwilka han hade twenne i bröstet / et bak i ryggen wid kofset som penetrerade i kroppen / och twenne på wenstra lähret; uti thetta wila tilstånd

såg

såg jag honom ligga wid Nyby / therest en wif
 Herre logerade som hade skickat efter honom /
 och min wård anbefalt. Jag lät honom små-
 ningom dricka i then proportion som jag tenc-
 te en sådan spåd och wsel kropp kunde tåla / be-
 fant och at han nyttjade watnet med större lätt-
 het och förmåhn än många andra; thes fistlar
 läkte aldeles ihop / han bekom krafter i låhr och
 ben / och therest han tilförne ei kunde komma
 ur stället med krypande / kunde han wid slutet
 af förleden åhrs Brunns Cur betiena sig af
 kryckior / hwilka jag förnimmer honom hafwa
 bortlagdt / betienandes sig allenast af en lepp
 och kan gå hwart han wil.

Såsen Anders Olsson Hiort / ifrån Norkö-
 ping, hade igenom et slag han bekommit för try-
 åhr sedan / intet allenast förloradt all rörelse och
 kientsel uti högre sidan / utan och therjemte blif-
 wit måhllös / så at han intet mera kunde tahta
 än et nys födt barn; blef förd til Medewij 1725.
 therest han thet åhret hade then lyckan at både
 rörelse och kianskel å nyo instälte sig / så at han
 med kryckior kunde wägleda sig / ther han tilfö-
 rene blef buren.

J förledit åhr brukade han Brunnen för
 andra resan / då then milderika Guden honom
 then nåd bewiste / at thes tungeband åter uplö-
 stes / som på andra åhret warit bundet; innan
 han reste ifrån Brunn talte han så rent och klart
 som han aldrig skulle haft något fehl / hwilket
 många af the då warande Brunns-Giåster sågo/
 tackandes then stora atsmåktiga Guden / som i

jordenes sköte sin Nådögäfwor så mildeligen förwaradt / och menniskan til nytto lemnadt.

Thes sida blef ock aldeles rörig / och om intet thes foot hwilken war halst afbränd / så han första gången fick slag / och föll uti elden / nödgade honom at betiena sig af en kepp / skulle thet intet synas på honom at han med en sådan swår sjukdom har warit behäftad.

Hustru Kierstin Ols. Dotter / ifrån Wreta-
Klöster / in emot 40. åhr gammal / war afwen-
wål som förenemde Gåfen genom et slag på
högra sidan blifwen måhllös heller dumbe; en
hög förnäm Fru berättade mig thes tilstånd /
hade ock en Christlig och mycken berömlig om-
sorg för thenna thes fattiga och elende Zenn-
Christen / så wål i thes förande til Brunnen / som
skökel vnder sielfwa Curen. Hon kunde i för-
stone intet röra sig utyr stället / war therjemte
mycket ängslig och bedröfwad öfwer thes swåra
tilstånd; men nepligen hade hon druckit i 14.
Dagar / förån hon kunde först stödia sig på sina
ben / sedan hielpa sig fort utmed wäggen / och
på slutet gå omkring med en kepp. Thes tunga
började ock på lösas / så at hon för thes afresa
kunde tämlig wål förstås / när hon talte / hwil-
ket dageligen tiltog; och twiflar jag intet thet hon
med Guds hielp nu lærer wara så färdig at gå och
tabla som tilförene.

Gåfen Israel Andersson ifrån Krepstad /
9. åhr gammalt / hade then så kallade hwita
staren uppå bägge ögonen / och war stenblind.
Jag bekänner gierna at jag intet hade någon
tancka

tand
hölt
tiga
någr
Dele
ta w
at t
myc
hiel
nan
stör
med
upp
små
at f
my
lar
han
fört
och
så r
Pe
gan
fwo
gul
stus
änd
hon
bre
om

täncka thet han skulle få sin syn igen / hwarföre jag hölt nästan onödigt at han skulle föröka the fatigas antahl; men då jag drog mig til minnes några exempel af them som ånflönt intet aldeles blinda / dock af mycken swag syn / genom theta watnet hulpyne äro / hade jag then förhoppning at dels thes ungdom / dels ock at han intet så mycket länge varit blind / skulle med Guds thielp mycket contribuera til thes syns återwinande; thetta slog ei heller fehl / ty såg jag med största nöje huru genom drickande och twättande med then blå hinnan som ligger på watnet / the uppå ögonen liggande hwita hinnor försvunno småningom / då han alt mehr och mehr började at skönja dagen / dock wid klart wäder hade han mycket swårare än sen wid mulit / då solens strålar ei föllo med sådan starkhet på thes ögon; han hade innan han slöt sin Brunns-Cur then förmon at han kunde skilja hwarjehanda färgor och myntsforter / hwaraf många Brunns-Gäster så wäl som ifrån andra orter ther förbi resande Personer med förundran sedt prof.

Nyttaren Carl Frist några och 30. år gammal / war häftigt ansatt med andetäppa / swullen maga / och ibland swulnade ben / af en gulblek hy / och mycket vttorckad; hade vnder stundom en stark ryggwerck som med styngeck ända upåth bröstet / och tycktes wilja qwasja honom; blef allenast genom watndrickande helbregd / och reste frist och förnögd sina färde.

Bonden Gunnar Nilsson ifrån Motahla om sina 87. år / war mycket eländigt ansatt med

en smår colique, som altid stötte vp vnder bröstbenet / förorsakandes ther en stor tryckning och ångslan / war therjemte så olyckelig at han intet kunde hålla sitt watn / som geck droppetals med största sweda ifrån honom; gyllenådrén flöt ther jemte mycket hetriat / hwilket ei heller litet förminskade hans krafter / slap igenom watndrickande alla sina frempor / och niuter nu uti sin höga ålder en fullkomlig hälsa.

Catharina Pers Dotter ifrån Swanshals / hade en Twinsot uti hela nedra delen af sin kropp / med en så stor slapphet uti lår och ben / at hon intet förmätte stödia sig på en fot / wardt igenom drickande och badande så färdig at hon började gå omkring / benen blefwe stadigare / och hela thes kropp tog til i krafter.

Hustru Kierstin Ols Dotter ifrån hammar Sochn / hade jicht och torr werck uti alla leder / förnemligast uti wänstra lähret / hwar til slog sig en lamhet / för hwilken hon alt sedan Jublehälgen intet kunnat gå / utan låtit bära sig / i hwilket tilstånd hon blef til Medewij förd; watnet hade hos henne then wälsignade kraften / at hon innan fiorton dagar kunde gå omkring med en kepp / hwilken hon wid slut af Brunns Curen wid et trä wid Brunns huset fast naglade; be-tiente sedan som hielp-hustru Inspectorens hustru uti köket / tackandes Gud för thes outhärliga godhet.

Glickan Eaisa Måns Dotter i Wik wid Medewij, war contract i thes wänstra lähr och ben / med stor werck och kring sig frätande såhr /
fiörde

Flörde hwar morgon vti en Chaise vti til Brunn/
och tvåttade ther hwar dag lähr och ben med
Brunns-watnet dåppade små klutar ther vti /
som hon lade på såhren blef therigenom / och
genom drickandet så helbregd / at wercken och
stifheten förswunno / såhren läktes; och som hon
således kunde gå och röra sig som tilförene spi-
kade åfwenwål sin kepp på thet wanliga trät
wid Brunnen.

Nats Mur-mästare ifrån Stenninge / nå-
gra och Sextio åhr gammal / hade 1714. then
olyckan tå han arbetade på Medewij Herres
Gård / at falla vtföre en stålning af 6. å 7. al-
nars högd; igenom thetta fall bekom han intet
et blodsåhr / mycket mindre at någon af the fa-
sta delar stulle wara skadad; alt thetta oack tadt
likwål / at then hastiga skrecken fick han til som
et slag öfwer hela kroppen / med förståndes för-
wirring / och måhlets förlust. Igenom åderlåt-
ningen / och några emot Dyliska sjukdomar stelte
Medicamenter, bekom han sitt förstånd igen /
samt någon dock mycken twungen rörelse i tun-
gan / men hand eller fot måcktade han ändå än-
nu icke röra / han drack Brunn något mer ånn
14. dagar / hwarigenom han kom til rörelse och
krafter med kenzel vti then wänstra sidan. Åhr
1725. infant han sig på en kepp stödiande åter
wid Brunnen at söka bot för thes högra sida;
blef ock så på et vnder wård sätt helbregd. Han
drack först om morgonen en kanna watn / och
emot middagen gick han til Brunns-karet utan
för Brunns-huset badade ther vti hela sin kropp /

steg efter en half timas förlopp fullkomligen frist och färdig ther utbr/fäste sin Lepp wid träet/ säjandes/ at efter Gud så vnderligt hulpit honom/ fant han onödigt längre at vppehålla sig wid Brunnen.

Thetta såsom sedt i the förra åhren borde väl intet vprepas vti thetta åhrs anmärckningar/ men som thenna händelse är något ovanlig/ och näppligen af the Brunns-Gäster som honom sågo så hastigt blifwa hulpen/ tros kunde/ han ock thesytan i förledit åhr druckit Brunn/ har jag ei bordt vnderlåta thessa Guds nåd at antekna. Utom thessa här utförda Anmärckningar kunde man ännu långt flere framställa/ men som man ännu förväntar widare vnder rättelse hwad wärckan Brunnen sedermera hos åtskilliga siuka och krancka haft hafwer/ försparas thessa Curer til the Anmärckningar jag härnäst wil Gud ännu låta i dagsliuset komma.

Man har i medlertid af förenämde berättelser orsak at tacka Gud/ hwars godhet hwar dag förnyas/ för thet han vårt Kiära Sädernas land til vår hälsos återfäende sädane härliga gåfwor förlånt hafwer; Samt bedia honom/ thet han som är all godhets källa ännu ytterligare wille wälsigna oss/ och för våra synder skull ei förminska then kraften som han så vnderligen i jordenes sköte nederlagt hafwer/ på thet wi altid måge röna at Gud som sig til pris himel och jord hafwer skapadt/ bör jemwäl lofwat igenom Bruñar/ och hans heliga namn igenom lefwande wattukiällor erwinnerligen prisas.

Bisfor

Bifogas härjemte

Zhen

Böner /

Som

Hwar Morgon och Afton

Uthi

Bönestunderne /

Wid

Suur = Brunnen

Warder Upläsin /

En och

Tackfäijelse

Efter slutet

Brunns = Cur.

Gode och Barmhertige
GUD / jag arme eländi-
ge Menniskia / bekänner
och flagar / at jag uti
Udam och Eva / och alt sedan ige-
nom min egen synd / är illa råkad i
francfhet både Kropsens och Siä-
lenes wågnar / ja uti timmelig och
ewig Dödzfara kommen; Men efter
Tu O gode GUD / Tig öfwer thet
arma Menniskio = slächtet uti sin
Blod liggiande nådeligast förbar-
mat hafwer / och icke allenast Tig
sielf til en hielperik lefwande Häl-
so = Brunn utgifwit / hwarigenom
wåra Synders Kranckheter helade /
och wi til thet ewiga Lifwet behåll-
ne warda; Utan ock medan wi i
then

thenna werldene efter then lekamliga
sundheten börom stråfwa / och Tig
thervtinnan tiena / så låter Tu och
theflikes af Jordene Lekamlige Lå-
fedomar upwåxa och Hålsö-Brun-
nar uppspringa. Ty tackar jag Tig
för thenna Tin gode wålsignelse
hierteligen / och beder / särdeles nu /
tå jag är kommen sådana Hålsösam-
ma medel / som Tu i thessa Brun-
nar förwarat hafwer / at nyttia /
at Tu wille tå för all ting hela min
fattiga Siäl / thet är / mig alla mi-
na Synder förlåta / och nåde til
mitt Lefwernes bättring mildeligen
förlåna; Och ther Tin goda och be-
hagelige Wilja så wore / til närwa-
rande Cur en god wålsignelse bestå-
ra / och hwar gång en droppa af
Titt Nåde = watn insprengia / på
thet jag med en sund kropp och siäl
må obehindrad min kallelse utföra /
Titt

Titt aldrabeligste Namn til åhra /
 och Tin stridande Församling til
 tienst / jemwål min Siäl til ewig
 Salighet; Til thes Tu mig til Tin
 härlige Rikes Lefwande Wattukäl-
 lor warder omsider förfrämjandes.
 Thet höre GUD Fader / för sin kä-
 re Sons **JESU CHRISTI**
 förskyllan skull /
 Amen.

Bön efter Curen.

SÅ tackar jag dig nu aldras
 mildaste Gud / at tu icke
 allenast til min fiäls häls-
 sa / then söta barmhertighets Brun-
 nen i wår Frälsare Christo Jesu
 har öpnat / och theraf ett rent Lef-
 wande watn til hennes Sundhet;
 Utan ock låtit springa utur Bärget
 hälsosamma Källor / til min kropps
 förlorade hälsa / och gifwit mig Tid
 och Nåde them til at bruka. Jag
 beder dig / låt theß kraft och
 wårckan sig widare på mig ytter-
 och förlåna / at så jag åter til the mi-
 ne och mitt anbetrodde Embetes
 Sysslor hemgår / jag mig wäl före-
 seer / och wachtar här efter något
 mot

mot mitt Samwete emot dig at syn-
 da / på thet mig icke något wårre
 måtte wedersfaras : Utan jemte en
 Hållsösam kropp / och med en sund
 Siäl dig i wålbehagelig = helig = och
 rättfärdighet tiena må / här tim-
 meligen och sedan ewinnerli-
 gen / Amen.

The Tre Måns Lof-Sång.

Verf. 26.

S Brunnar lofwer **TR**
 ran, priser och vphöjer ho-
 nom ewinnerliga.

www.books2ebooks.eu